

Bærekraft på skolene

Som del av arbeidet med ny kommuneplanens samfunnsdel (2027–2040) har Våler kommune gjennomført medvirkning med elever ved Våk, Svinndal og Kirkebygden barneskoler. Medvirkningen hadde som mål å gi barn mulighet til å si sin mening om bærekraft og framtidig utvikling av kommunen, og å hente inn kunnskap om hvordan barn opplever og forstår bærekraft i egen hverdag.

Barn og unge er både brukere av kommunens tjenester i dag og framtidige innbyggere i Våler. Det er derfor viktig at deres perspektiver blir tatt med i planleggingen av lokalsamfunnet. Dette vedlegget dokumenterer hvordan medvirkningen ble gjennomført, og oppsummerer hovedtrekkene i elevenes innspill.

Gjennomføring

Medvirkningen ble gjennomført som skolebesøk våren 2026 ved tre barneskoler i kommunen. Elevene fikk først en kort introduksjon til bærekraft som et helhetsbegrep, med forklaring av sammenhengen mellom miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft.

Deretter deltok elevene i ulike aktiviteter der de:

- identifiserte eksempler på bærekraft og ikke-bærekraft i egen hverdag
- foreslo konkrete tiltak innen miljø, sosial og økonomisk bærekraft
- diskuterte hvordan enkelte tiltak kan være helhetlig bærekraftige og bidra på flere områder samtidig

Elevene skrev forslagene sine på lapper, som ble samlet og sortert under de tre hovedområdene. Til slutt ble forslagene gjennomgått i fellesskap. Alle innspill er registrert og systematisert i etterkant.

Oppsummering

Innspillene fra barneskolene i Våler viser at elevene har en tydelig og praktisk forståelse av bærekraft, knyttet til egne erfaringer fra skole, hjem og fritid. Mange forslag handler om å bruke mindre og bruke ting lenger, som å ikke kjøpe nytt hele tiden, arve eller kjøpe brukt, bruke opp skolebøker og redusere unødvendig bruk av strøm og papir. Dette viser at barna ser sammenhengen mellom ressursbruk, økonomi og miljø i hverdagen.

Transport og bevegelse er også et gjennomgående tema. Elevene foreslår å gå, sykle, ta buss og kjøre sammen til skole og fritidsaktiviteter, og flere peker på behov for bedre tilrettelegging gjennom gangveier, busser og tryggere løsninger i lokalsamfunnet. Samtidig løfter elevene fram miljøtiltak som mindre plastbruk, sortering av avfall, mindre matsvinn, planting og bruk av fornybar energi, blant annet solcellepaneler på skoler.

Sosial bærekraft står sterkt i elevenes innspill. Mange forslag handler om fellesskap, trivsel og inkludering, som å være snille med hverandre, ha flere møteplasser, være mer ute sammen og bruke mindre tid på skjerm. Flere av tiltakene er vurdert som helhetlig bærekraftige fordi de både kan styrke fellesskapet, redusere miljøbelastning og bidra til bedre ressursbruk. Samlet gir innspillene et godt og nyansert bilde av hva barn i Våler opplever som viktig for en bærekraftig utvikling av kommunen.

Elevenes innspill gir et relevant og hverdagsnært bidrag til arbeidet med mål og strategier i kommuneplanens samfunnsdel. Forslagene peker særlig mot temaer som ansvarlig ressursbruk, bærekraftige hverdagsvalg og utvikling av gode og inkluderende lokalsamfunn. Innspill om gjenbruk, redusert forbruk, transportvalg og energibruk støtter opp under kommunens overordnede ambisjoner innen klima, miljø og økonomisk bærekraft, og viser hvordan lokale valg kan bidra til langsiktige mål.

Samtidig gir elevenes vektlegging av fellesskap, møteplasser, trygg ferdsel og trivsel et viktig perspektiv på sosial bærekraft og oppvekst i Våler. Flere innspill viser helhetlig tenkning, der

miljøhensyn, sosialt fellesskap og ressursbruk sees i sammenheng. Dette gir et godt kunnskapsgrunnlag for videre arbeid med mål og strategier som både styrker oppvekstvilkår og bidrar til en bærekraftig utvikling av kommunen som helhet.

Avrunding og betydning for kommuneplan

Medvirkningen med barneskolene viser at barn i Våler har tydelige meninger om bærekraft og framtidig utvikling av kommunen. Innspillene er konkrete, lokale og tett knyttet til hverdagslivet i Våler. De gir verdifull kunnskap om hva barn opplever som viktig for både miljø, fellesskap og god ressursbruk.

Innspillene fra elevene er brukt som del av kunnskapsgrunnlaget i kommuneplanens samfunnsdel, særlig innen temaene bærekraft, oppvekst og lokalsamfunn. Medvirkningen bidrar til å sikre at kommuneplanen bygger på et bredt erfaringsgrunnlag og tar hensyn til barn og unges perspektiver i utviklingen av Våler kommune.

Skole	Dato	Hovedområde	Innspill/tiltak	Antall	Kommentar	Helhetligbærekraft (ja/delvis/nei)
Våk	13.04.2026					
		Økonomi	Ikke kjøpe nytt hele tiden			Ja
			Arve klær	x2	x2	Ja
			Pante ikke kaste			Ja
			Ta vare på ting/Kjøp mindre ting	x2	x2	Ja
			Kjøpe brukt			Ja
			Ikke sløse			Ja
			Bruk mindre strøm			Ja
			Resirkulering			Ja
			tørk klærne ute på sommeren			Ja
			Ta bussen			Ja
					Dette er faktisk bra selv om det er "enkelt". Ikke ofte folk tenke sånn	Ja
		Tenke på økonomien				Ja
		Miljø	Kjøre mindre bil	x3		Ja
			Bruk elbil - ikk diesel eller bensin	x4	Miljø og Økonomi	Delvis
			Ikke kaste søppel i havet			
			ikke kaste søppel i naturen	x6		
			Spise mindre kjøtt	x2		JA
			kast mindre mat	x3		Ja
			Pante ikke kaste			Ja
			Sykle/gå/sparkesykle mer	x4		Ja
			Ta bussen			Ja
			Riv mindre skog	x2		
			Vær mer ute!			
			Gjenbruk	x3		Ja
			Lag humle hus			
			Bruk mindre plast	x3		Ja
			Ikke bruke KI			
			Plukke opp søppel			
		Sosial	Være snille med hverandre	x2		
			Ta vare på dyra			
			Mer sosiale steder		Flere møteplasser	Ja
			Vær ute			
			Bruk mindre telefon	x3		Ja
			Bruk mindre strøm			
			Vær deg selv			
			Sortere søppel			Ja

Svinndal		08.04.2026	
	Økonomi	Bruke Finn.no	Ja
		Bruke Buss	Ja
		Bruk mindre vann	Ja
		Ikke kjøpe ting fra andre land	Ja
		Arving	Delvis
		Ikke kjøpe nye ting ofte	Delvis
		Bruke opp skole bøker	Ja
	Miljø	Bruke sykkel/el-sykkel/el-sparkesykkel istedenfor bil	Miljø og økonomi Delvis
		Bruke buss	Ja
		Bruke mindre vann	Ja
		Ikke kjøpe ting fra andre land	Ja
		Tog istedenfor fly	?
		Bruke opp ting før du tar det bort	Ja
		Bruke regnvann for å vanne planter	Miljø og økonomi - ser ikke sosiale bærekraften men påvirker ikke det negativt... Ja
		Kjøre til trening med andre	På alle tre men ikke nevnet i økonomi Ja
		Slutte med plastikk	Ja
	Sosial	Spille med venner	Er kun sosial bærekraftig? Nei
		Kjøre med andre til trening	Ja
		Leke med venner x2	
		Dra ut istedenfor å chatte på nettet	Jeg tipper det betyr å møte vennene sine ut, og dermed ja
		Bruke buss x3	Ja
Kirkebygden		23.04.2026	
	Økonomi	Bruk mindre penger på ting man ikke trenger	
		Bruk mindre papir	Ja
		Solcellepaneler på skoletaket	Miljø og Økonomi Delvis
		Skru av lys når man går ut av rom	Miljø og Økonomi Delvis
		Ikke lad mens du sover	Miljø og Økonomi Delvis
		Ikke kjøp nytt bare fordi det er gammelt	Miljø og Økonomi Delvis
	Miljø	Bruk mindre plast	Ja
		Bruk mindre ipad på skolen for å spare strøm	Ja
		Gå til skolen x2	Ja
		Bli vegetarianer	Nei
		Solcellepaneler på skolen x2	Miljø og Økonomi Delvis
		mindre olje bruk	
		sortere søppel	Miljø og Økonomi Delvis
		Kjøre gjenbrukte klær	Ja
		Bruk mindre papir	Miljø og Økonomi Delvis
		Mer planter	Ja
	Sosial	Flere buslommer i våler	Ja
		Flere fester i våler	
		Pumptrack til sykkel	Sosial - kan være økonomiske bærekraftig en spesifiserte lage gangvei til svinndal! Delvis
		Mer gangveier og busser x3	Ja
		Per pauser og fritimer så aller får mer sosialtid på skolen	Dessverre ikke Nei
		Være ute med venner istedenfor å sitte inne og bruke strøm	Ja

